

Ale Möller och Kurash Sultan spelar tillsammans på en uigurisk afton i Eskilstuna sommaren 2002.

Kurash Sultan (Kurash Kösan)

Kurash Sultan föddes i Öst-Turkestan. 1999 kom han till Sverige som flykting undan den kinesiska ockupationsmakten. Sin kulturella och musikaliska verksamhet fortsatte han med fram till sin bortgång hösten 2006.

Kurash Sultan föddes den 21 juli 1959 i Urumchi, Öst-Turkestans huvudstad.

Hans far var anklagad för att vara nationalist och förvisad till Kösan/Kuchar 1962. Kösanområdet är välkänt för att vara ett urgammalt konstområde. Platsen planterade en konstböna i hans hjärta och själ. Hans far, Sultan Mahmud, blev åter igen anklagad för nationalism och förvisad 1970 till Ili/Ghulja. Ili är den uiguriska sångens vagg och området utvecklade Kurashes talang för konsten. Kurash Kösans farfar blev också anklagad för nationalism och satt i krigsherren Shing Shi Sai's mörka fångelser under 1930-talet, där han också dog. Kurash Kösans far, Sultan Mahmud, blev anklagad för nationalism av så väl Shing Shi Sai och Nationalistkina som av kommunisterna och satt i alla tres fångelser. Han dog av en hjärtattack utan att kunna träffa sin son en sista gång, som i exil var anklagad för att ha ärvt separatism. Kurash följde hans arv.

Kurash sa "När jag såg min mors mjölk så smakade den beskt. Detta kom från den nationella slakten från den kinesiska sidan genom umbäranden, orättvisa och fördomar... Vreden kokade inuti uiguriska mödrars blod."

Kurash studerade på konstskolan i tre år varefter han fortsatte med uigurisk litteratur i två år, mandarin i två år och kompositörstudier i fyra år på universitetet.

Med en originalutgåva på 5 000 exemplar sålde hans kassetter, "Hesret" och "Echinish" i över 160 000 exemplar var. Sången "Yerni Satmangla" (Sälj inte ditt land) är välkänd hos uigurerna. Turnén runt Öst-Turkestan inkluderade över 1000 konserter med över 5 000 000 besökare. Detta var rekord för någon turné i Öst-Turkestan.

Han blev hedrad fem gånger av den kinesiska regeringen och tio gånger av "Xinjiangs" regering för hans sånger, musik och poesi. 1989 blev han accepterad som medlem i "Kinesiska stjärnors förening" (en förening vars medlemmar enbart består av de största och mest populäraste sångarna i Kina).

Strax efteråt blev han anklagad för att vara en provokatör av den kinesiska regeringen. Han fick flera varningar som följdes av ett rött dokument som blev publicerat av Xinjiang Partikom och den statliga fackförenings ledaren Janabil, med föl-

jande stycke: "Kurash är en provokatör och han är inte tillåten att framföra sina sånger offentligt. Han är inte tillåten att prata om det finns mer än åtta personer närvarande". Hans företag "Kösan Kultur och Konst Företag" stängdes av regeringen. Hans kontor och företagets tillgångar blev konfiskerade. Han dömdes till tre års husarrest. Då beslöt sig Kurash att fly landet med hjälp av sina vänner.

1996 kom han till Turkiet och lärde sig språket. 1997 kom han till Kirgizistan. I Centralasien släppte han "Oyghan Turkistan" (Vakna Turkestan). Efter att de kinesiska myndigheterna pressade den kirgiziska regeringen fängslades han i nio månader. Med FN:s hjälp kom han till Sverige i december 1999.

I Sverige studerade han svenska i två år och data i ett år. Han medverkade vid mer än tio musikfestivaler över hela Europa. Han släppte CD:n "Uyghur folk song" (Uiguriska folksånger) 2002. 2004 kom CD:n "Tunes of Kuchar" (melodierna från Kuchar) och "Wake up Turkistan 5" (Songs for freedom) (Vakna, fem sånger för frihet).

Han har blivit ett stort namn i Sverige också och är medlem i Ale Möller band. Han spelade uigurisk musik i nästan alla svenska städer. Han avled i sitt hem i Eskilstuna endast 47 år gammal den 29 oktober 2006.

Abdushukur Mohammed

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-No Derivative Works 2.5 Sweden License. To view a copy of this license, visit creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/